

UMĚNÍ BÝT, BÝT V TANCI A ODPOVĚDNĚ EXISTOVAT NA JEVIŠTI

Na první dobrou už asi nedokážu spočítat kolikrát a jak jsme cestovali na celostátní přehlídku a asi by mi chvilku trvalo dát dohromady choreografie, které byly součástí našeho bytí zde. Od roku 1998 uplynula řada let, ačkoli vnímání času tuto délku pokrývá. Člověk si uvědomí, kolik tanečnicků tudy prošlo a kolik tanečnicků pedagog vychoval bez ohledu na to, zda se tanci věnují dál. Pohlazením na duši ve víru času je, když se tu opět objevují/zjevují. Přišli se jen tak podívat nebo se stali součástí stojící na straně pedagogů a choreografů. Někteří dokonce zapluli do organizačního týmu.

Letos cestou sem, někde v půli, jsem se orosila: „Pane bože! Chce se po mně něco psát! Jaký já mohu mít přínos pro Taneční vír a smysluplně slovem rozvířit taneční proudění?“ Slovo je pro tanečnicka vždy těžká disciplína (alespoň pro mě). Odpoledne vidím tanečnice v zákulisí, jak zadýchané ze sebe dolují myšlenky o hluboké podstatě právě dotančené choreografie, aniž by jednoduše reagovaly na jednoduché otázky děvčat ze zpravodaje. Nemyslím si však, že se styděly, ale měly odpovědnost za nastudovanou taneční věc (dílo). Těšilo mě, že vidím z dalších přesahů naší tvůrčí práce – umění být, být v tanci, být a odpovědně existovat na jevišti. Tolik let, tolik tanečnicků, tolik krásné kreativní a tvůrčí práce, tolik inspirace a překvapení, tolik odpovědnosti, tolik naslouchání a sdílení. Když jste v prostoru celostátní přehlídky (ať se koná kdekoliv), ani na chvilku nemám strach o budoucnost scénického tance a jeho směřování a o umělecké vzdělávání i přesto, že tyhle otázky jsou přítomné v kuloárech a víří vzduchem.

Teď jsem však tady a teď. S další generací tanečnicků a s překvapujícím děním na jevišti. Jednou tu ani já nebudu, přijde někdo jiný, ale chci věřit a věřím, že stále bude prostor pro pokračování těchto velkých setkávání v (o) tanci a jejich podstata a duše se neztratí. Děkuji.

Zora Brečzková

SÁM/A (K) SOBĚ

Co vás inspirovalo k tvorbě choreografie?

Matyáš: Snažili jsme se vytvořit promluvu k sobě samým. Je to takový rozhovor mezi námi a zároveň naším vnitřním já.

Jak jste při tvorbě postupovali?

Eliška: Tuhle choreografii jsme dělali už pár let zpátky, asi dva roky. Snažili jsme si před sebou představit naše druhé já, které má představovat naše sny nebo naopak naše strachy. Pracovali jsme improvizací na tom, jak bychom s ním komunikovali pohybem.

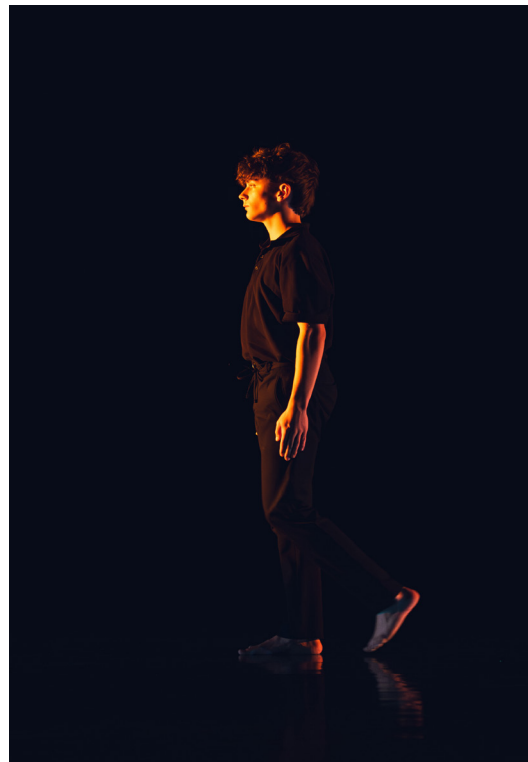
Byla tvorba v něčem jiná než vaše dosavadní tvorba?

Všichni: Ano.

Veronika: Bylo to hodně osobní, protože každý v tom vidíme asi něco trochu jiného.

Kdo přišel s prvotním nápadem na téma?

Barbora: Přišla jsem s tím nápadem já, protože jsme byli v období, kdy jsme si procházeli různými psychickými změnami. Také jsem se inspirovala knihou *My body* od Rupi Kaur, kde jsem našla citát o tělu a o duši.

NEJHEZČÍ

KVALITNÍ CHOREOGRAFIE

HRAVÉ

EMOČNÍ

VELMI ZAJÍMAVÉ POHYBY

NÁDHERNÝ

PROŽÍTEK

SKRZE TEBE POZNÁM SEBE

Taneční studio V pohybu z Jablonce nad Nisou nám představilo choreografii *Sám/a (k) sobě*. Do ticha se vynoří tanečnice s již tíživým pocitem, který jí neumožňuje pořádně odtrhnout nohy od země. V mžiku se k ní přidávají další tanečníci. I přestože je v momentu každý sám za sebe, zjevný tlak pociťují všichni stejně, jako jeden člověk. Hudba začne zjemna doplňovat taneční skupinu a prohloubí tím pocit soucitu. Změna v samostatné jedince nastane ve chvíli, kdy se ocitnou v jednom útvaru a pomalu se začnou odpoutávat od skupiny skrz plazení. Nastává uvědomění jedince ve společnosti. Začnou jednat rychle, rázně a pospolitě, ovšem impulzy zastavení v mezerách připomínají sklíčený pocit známý ze začátku. Skupina se přeměňuje do dvojic, ve které poznává jeden toho druhého. Vedou se, uklidňují a poznávají na své "životní" cestě. Jen jeden chodí sám v pocitu frustrace a dojmu, že nikam nepatří. Kam by se jen mohl uchýlit a zařadit sám sebe?

Choreografie se zrychluje a zrychluje a nastává hromadný, uspořádaný chaos. Pohybují se zleva doprava, tam a zpět. Mizí a postupně se vrací na místa, kde se opět v jistotě shledají. Jen jeden stále hledá svou cestu a neví, zda odejít, či najít člověka (sám v sobě).

Verča a Angel

SÁDROVÉ OKOVY

Světlem obnažený kužel papíru se před zraky diváků postupně začíná vlnit. Všichni v napětí a očekávání sledují onu bílou hmotu. Ta se přetváří v lidské tělo, nedokončenou sochu a ožívá. První křehké pohyby zaplňují jeviště. Jsme svědky sochařské tvorby a proměny neživého v živé. Velmi poutavým prvkem je rekvizita v podobě papíru. Samotnou choreografii krásně dotváří jak vizuálně, tak i zvukově. Tanečnice s ní pracují koncentrovaně, nápaditě, s lehkostí a kreativitou. Papír se mění v jejich rukou a vzniká tak nespočet působivých obrazů. Bílé listy se proměňují v andělí křídla či pomalu se bortící strom. Dívky do materiálu obtiskávají části svých těl, jako by se snažily zanechat nesmazatelnou stopu samy sebe. S papírem nakonec dočista splynou. Pohyb se zastaví stejně jako dech všech pozorovatelů v hledišti. Jeviště se stává galerií plné soch, v nichž je možné zpozorovat podoby děl sochařky Evy Kmentové. Jeden zajímavý okamžik střídá druhý a papírové rekvizity tak ožívají. Vyčnívající ruce a rychlé cukání papíru mění dynamiku doprovázenou šumem. Vrchol choreografie shledáváme v okamžiku, kdy dívka postupně odlamuje pomyslné kousky sádry na konečcích prstů. Zbavuje se sádrových okovů a opatrně našlapuje po papírové cestě. Toto představení zanechalo silný otisk jak na jevišti, tak i v mysli samotného diváka a my děkujeme souboru z Jindřichova Hradce.

Markét a Nikča

Co vás inspirovalo k tvorbě choreografie?

Eliška: Inspirovala nás tvorba sochařky Evy Kmentové. Jak pracovala se sádrou, jaké dělala sochy a v podstatě celý její životní příběh.

Jak probíhal výběr materiálu, má něco představovat?

Eliška: Papírů jsme vyzkoušely strašně moc druhů - hnědé, výrazně bílé. Řešily jsme, jak moc šustily, aby to nebylo moc. Vyjadřují nějakou vzpomínku, cestu a myšlenku tvorby.

Jak se vám s rekvizitou pracovalo?

Majda: S rekvizitou se nám pracovalo někdy hůř, někdy líp. Záleží třeba na stáří papíru. Když je papír nový, hrozně špatně se s ním zachází, protože není opracovaný a zase se starším papírem je problém, že se trhá.

Máte s rekvizitami zkušenost nebo je to něco nového?

Dorka: S rekvizitou jsme pracovaly docela často. Práce s papírem byla pro nás nová, ale během posledního roku jsme s ním pracovaly poměrně často a v průběhu posledních dvou měsíců v podstatě na každé hodině, takže už je to pro nás docela časté.

Jak probíhala příprava před představením?

Klárka: Než jsme sem jely, tak jsme musely pořádně vyžehlit papíry, abychom je měly hezké, neroztrhané a narovnané. Jinak musíme nastříhat nové.

Majda: Když jsme jezdily na zkoušky do Prahy, tak tam byl problém s přepravou, musely jsme to všude tahat. Měly jsme ještě jednu venkovní verzi představení s velkýma papírovýma rukama a tam byl také problém s balením rekvizit, aby se na něco nezapomnělo, máme i sádrové prsty a sukni.

ČISTOTA

KŘEHKOST LIDSKÉHO BYTÍ

ROZECHVĚNÍ

DOJEMNÉ

PROCÍTĚNÉ
TVAROVÁNÍ

OMNIA PARATUS
SNOVÉ
POPISNÉ, ALE FUNKČNÍ
TÍHA
SYNCHRONIZACE
DECHBEROUCÍ

POD PAPRSKY VYVOLENÝCH

Flash Dance Company TJ Sokol Jaroměř nám představil inscenaci Keruvim. Jak nám bylo před představením prozrazeno, slovo Keruvim můžeme přeložit jako archanděl. Inscenace nám archanděly skutečně ukázala. Tanečníci postupně vystupovali ze tmy do pruhu světla. Jakmile se jejich těla dotkla prvních paprsků, padli na kolena a dali se do zdánlivého modlení. Hromadné, ne vždy synchronní pohyby pažemi připomínaly jakýsi uctívací rituál. Z tanečnicků se stala masa těl, která se sápala po vyvoleném. Chtěli ho následovat, či se ho snažili stáhnout k zemi mezi ně? V momentu, kdy vyvolený roztáhl paže, se masa těl proměnila v ohromná křídla. V dlouhé scéně andělského letu bylo dokázáno vzájemné napojení skupiny. Následovala pro nás poněkud nejasná pasáž, kdy byl chůzí do kruhu vytvářen vír. V další moment se navrací hladová masa těl, ze které se snažila jedna z tanečnic vymanit, ale byla stažena zpět dovnitř. Snad protože nebyla vyvolenou? Celá choreografie se nesla v duchu, na který jsme od souboru zvyklí. Šlo o velmi propracované a pohybově precizní představení.

Co vás inspirovalo k tvorbě choreografie?

Lenka Halašová: Už si vůbec nepamatuju, co mě k tomu inspirovalo, co mě k tomu vedlo. Ono to bylo po době, kdy jsme dělali Smetanu, a já uslyšela nejdříve hudbu Čajkovského. V tu chvíli jsem nevěděla, že je to Čajkovskij. Když jsem to zjistila, řekla jsem si, že jsme nikdy nedělali žádného klasického autora, a tak jsme to zkusili. Když jsem si ještě přečetla název, odrazili jsme se od něj. Skladba se jmenuje Hymn of the Cherubim, která souvisí i s tím naším, jelikož Keruvim je hebrejsky Cherubim.

Jak jste při tvorbě postupovali?

Lenka: Vybrali jsme hudbu a následně jsme k tomu vybírali pohybový materiál, příběh.

Jak dlouho spolu jako soubor tančíte?

Jaruška: Dvacet pět let.

Lenka: Tahle skupina je vlastně tvořená ze zakládajících členů po mladou krev, takže my jsme taková směska. Společně všichni tvoříme asi pět let.

Jaký význam má název vaší choreografie?

soubor: Záleží, jestli ho napíšete dobře.

Lenka: Název je Keruvim a jsou to archandělé.

Matylda a Marina

DĚSIVÁ ATMOSFÉRA

PRAVDA

JASNOST

CHAOS

ZŮSTALO TO NA JEVIŠTI

NELIBOST, KTEROU JE POTŘEBA ODSTRANIT

Skupina dospělých tanečnic, vzniklá z tanečních souborů Mlsík, Mlsk a Smls, s názvem Vyndaný z archívu DDM Karlovy Vary, nám představila choreografii s názvem subDIKCE.

V počátku ihned k divákovi prostupuje intenzivní hudba v podobě zvuku, znějící jako tahání předmětů a křupání čehosi.

Tanečnice stojí rozprostřené po jevišti a ohlíží se všemi možnými směry. Důkladné pohyby horní poloviny těla, zejména rukou, nám začínají vyprávět příběh.

Tanečnice objevují prostor skrz paže a pohledy, jenž připomínají myšlenkové pochody, hledání nitě v myšlence, kterou by jedinec mohl vyslovit. Stejně tak jako se slova spojí ve větu, se i dvě tanečnice na chvíli propojí a zklidní skupinové tempo. Jejich propojení indikuje smysluplnost a plynulost, která po chvíli vygraduje skrz navahování se a odstrkávání se od sebe. Najednou jako by se změnil význam a vše se otočilo naruby. Pohyby signalizují diskomfort a nelibost, kterou je potřeba ihned odstranit.

I když se dostávají do lehu a do jedné řady, jedna z nich vystoupí z davu a pokračuje jakoby nic. Jakoby jí skupina nebyla dostačující a ona měla potřebu se vyjádřit jasně a čistě sama za sebe. Její gesta mluví za vše. Více nežli tisíce slov.

Zanedlouho se uchýlí zpět ke skupině, kterou svou přítomností opět rozpohybuje. Konec vyvěrá v myšlenku, jež se ztrácí do tmy a neznáma.

Verča a Eliška

Kdo přišel s prvotním nápadem na téma?

Markéta: Myslím si, že prvotní nápad měla naše choreografka (Pavla Šemberová), ale že jsme pak postupně každý něco přinesl, objevoval a poskládaly jsme to společnými silami dohromady.

Co vás inspirovalo k tvorbě choreografie?

Pavla Šemberová: Inspirovalo mě to, že jsem se přistihla, že říkám stejné věci, jako říkala moje máma, když jsem byla mladá, které jsem neměla ráda.

Jak jste při tvorbě postupovaly?

Andrea: Postupně jsme nějakým způsobem variacemi v rámci hudby objevovaly pohyb a pak jsme to skládaly dohromady.

Byla tvorba v něčem jiná než dosud?

Andrea: Tím, že s většinou spolu tančíme mnoho let, tak bych řekla že ne, že jsme na sebe zvyklé, napojené a tvoříme dost podobným způsobem.

NEŽ NAROVNÁ SVÁ KŘÍDLA MOTÝLÍ

TANCEM ZROZENÉ Z KUKLY MOTÝLÍ

Světla se pomalu rozsvěcí a za doprovodu hudby Maxe Richtera jsme svědky choreografie s tématem zrození motýla, se kterou k nám zavítal soubor z Nového Jičína. Pro diváka vizuálně velice atraktivní podívaná otevírá páté představení druhého přehlídkového večera. Co předchází tomu, než se narovnájí křídla motýlí? Jak ztvárnit zázrak této přeměny? Odpověď na tyto otázky nám tanečnice důvěrně ztvárňují svými ladnými pohyby, které dokresluje rekvizita v podobě netkané textilie. Lehký a vzdušný materiál dodával tanečnicím téměř éterický vzhled, který dokonale korespondoval s křehkostí tématu a skvěle dotvářel atmosféru. Obraz na začátku, kdy dívky postupně mizí do hávu látky, až je úplně pohltí, dokonale vtáhne diváka do celého díla. Tancem zrozené z kukly, první nejisté kroky a cukavé pohyby kopírují ono formování nového života. Postupně se z počáteční opatrnosti a nejistoty stává plynulejší a rozvinutější pohyb, který ovládne prostor a záhy rozvíří i křídla motýlí. Jednoduchý nerušivý kostým v podobě tělového body jenom podtrhuje čistotu, která rezonuje celou choreografií.

Evička

LEHKOST
MONTÓNÍ HUDBA
ODLETĚL
ČISTOTA

Co vás inspirovalo k tvorbě choreografie?

Anička: Inspirovala nás hudba. Připomínala nám iluzi motýla, přírody nebo nějaké nádherné věci, kterou bychom mohly zrealizovat.

Markéta: Nechali jsme se inspirovat i obrazem motýla v kukle.

Jak jste při tvorbě postupovali?

Eliška: Vývoj motýla, který začíná od larev, housenek, zakuklení, až po roztažení křídel, kdy už může vzlétnout. Holky jsou na začátku některé zakuklené, některé se teprve jdou zakuklit, u některých zároveň probíhá tvoření křídel, která postupně natahujeme a vytváříme. Ke konci vzniká motýl, který vzlétne.

Byla tvorba v něčem jiná než vaše dosavadní tvorba?

Eliška: Na začátku jsme hodně improvizovaly. Celá choreografie je postavená na prvotní improvizaci, což je pro nás hodně jiné. Doted' jsme dělaly choreografie, které byly předem vytvořené. Nyní to bylo hodně o tom, jak každá pracujeme s pohybem. Každá tak máme v představení kus sama sebe.

Je něco, co by měl divák o choreografii určitě vědět?

Anička: Všechno začíná nějakým vývinem. I v životě, když něčeho chcete dosáhnout, tak se to musí nějak vyvinout. Musíte tomu dát sílu, čas, a když už jste sami připravení, tak můžete vzlétnout.

Pracovaly jste s plachtou už od začátku?

Markéta: Ano, už od začátku jsme počítaly s tím, že tam plachtu chceme mít.

KŘEHKOST DÍVČÍCH DNŮ

Taneční soubor Prozatím Choceň se nám představil s choreografií Jen jeden, ...pramínek vlasů. Tři tanečnice, které na jeviště vpluly v moři rozevlátých vlasů, roztančily celý prostor. Hned první tóny hudby Bedřicha Smetany navodily atmosféru volnosti a lehkosti. V momentech, kdy si dívky zahalily tváře vlasy, však dívčí křehkosti ubylo a jejich postavy připomínaly až mýtické bytosti. Bohužel však v těchto chvílích opadával kontakt s diváky, a tím i množství emocí přenesených do hlediště. Dívky na jevišti objevovaly radost z tance, dívčího přátelství a hudby. Svými ladnými pohyby připomínaly víly tančící na rozkvetlém jarním paloučku. Jednalo se skutečně o prožitkový tanec. Z choreografie bylo zřejmé, že byla tvořena v rámci projektu s jiným lektorem. Z tanečnic sršela hravost a touha objevování nových forem pohybu. Zůstává v nás však otázka, zda tato životní fáze dívky je pro děvčata jejich věku dostatečně stěžejní.

Marina a Matylda

Co vás inspirovalo k tvorbě choreografie?

Barbora: Zpracovávaly jsme v projektu Men Art a přišel s tím právě náš mentor Jan Kodet. Na hodinách jsme s ním zkoušely pracovat s vlasy. To nás inspirovalo k tvorbě choreografie.

Jak jste postupovaly?

Barbora: Bylo nás nejdříve pět a byly to původně práce každé z nás, které se pak daly dohromady a vznikla z toho tahle choreografie.

Byla tvorba v něčem jiná než ta vaše dosavadní?

Eliška: Bylo to jiné v tom, že jsme každá tvořila svoji práci, a ty jsme spojily dohromady. Že jsme pracovaly s vlasy, to jsme předtím nezažily. A také, že nám pomáhal Jan Kodet, nebylo to jako s Alčou, naší učitelkou.

Co pro vás znamenají vaše vlasy?

Terka: Dotek, inspiraci, jemnost,...

Jak se vám a vašemu muzikantovi pracovalo s živou hudbou?

Hedvika: My jsme s živou hudbou už pracovali vícekrát, takže to není pro nás úplně nová věc. Tím, že i ta hudba je samozřejmě improvizovaná a reaguje na nás a my zase na ni, tak je pro nás ta spolupráce zajímavá. Nikdy nevíme, co z toho vznikne.

Máte různé vzory na šatech, mají nějaký zvláštní význam?

Františka: Můj původní záměr byl, aby ty šaty na sebe navazovaly. To se neděje kvůli tomu, že máme každá momentálně jinou výšku. Původně měly být potisklé i zezadu. Jinak jsem vycházela z takových abstraktních věcí, pod kterými si člověk nic moc nepředstaví, aby to neodvádělo zbytečně pozornost. Zároveň jsem se snažila, aby ty tvary a barvy byly hravé.

V programu je napsáno, že se jedná o strukturovanou improvizaci. Máte tedy v choreografii dané pevné body?

Johana: Máme pevně dané, že tam mají zaznít po nějaké době dva texty. Mezi těmi texty má být nějaká změna. Na konci se ty dva texty musí nějak propojit. To je naše struktura.

ZÁBAVNÉ, KREATIVNÍ
NESPOUTANÉ
VIZUÁLNĚ ZAJÍMAVÉ
SOUHRA
HUDBA

ŽIJU V HRUŠCE

Sedmé představení druhého přehlídkového večera odtančila děvčata z brněnského Malého tanečního seskupení. Na představení jsme netrpělivě čekaly, protože jsme viděly i generální zkoušku. Během té jsme se přesvědčily, že jde opravdu o improvizaci, ve které se mění vše, od hudby až po samotné pohybové principy. A jak to s improvizací na jevišti bývá, někdy vyjde a někdy ne.

Choreografie začíná obrazem, kdy dívky přiběhnou na jeviště do světla a zaujmou své počáteční pozice, stejné jako na zkoušce. Poté už můžeme odezírat rozdílnosti. Hledáme body, kterých se můžeme držet. Kontakt mezi tanečnicemi, kontakt tanečnic s hudebníkem, text, pohyb a text, text a hudba nebo zvuk, barvy na bílých šatech a brouci nebo had z listů. Hledáme vznikající vztahy a luštíme v nich, proč se přihodilo to či ono, co bylo impulsem pro prostorovou změnu nebo změnu dynamiky. Klíč k hádance nenalzáme a z rozhovoru pochopíme, že jsme ho ani nalézt nemohly nebo možná neměly.

Nikča a Maruška

BAREVNÁ SRANDA

VTIPNÉ ŽIVÉ

PALETA BAREV

TANEC, KTERÝ UMÍ POBAVIT

HEMŽÍ SE

KOSODÉLNÍK, TROJÚHELNÍK, KRUH

Předposlední choreografie se otevřela obrazem, ne však kubistickým, ale obrazem orchestru hrajícího fugu. Ten se boří ve změť tvrdých linií, obrazců, ostrých úhlů, krychlí, kvádrů, lichoběžníků, kosodélníků, trojúhelníků, tu a tam kruhů a neustále se měnících tvarů. Jsme svědky snahy o propojení hudby, literatury a moderního umění, které byly pro dívky inspirací. Skrz choreografii se snažíme zachytit střípky připomínající kubismus, jako třeba odkrývající se části obličejů připomínající nepřírozené tvary těl na kubistických obrazech, těkavost, určitá nejednotnost ale zároveň ucelenost. V kontrastu s barokní Bachovou fugou si dívky z Tanečního studia ELPÉ Příbram zvolily moderní typ kostýmu v ležérním stylu. Během pár minut jsme procházely třemi časovými obdobími, které na nás někdy působily až chaotickým dojmem, který se ustálil až v konečném počátečním obraze. Viděly jsme choreografii odlehčenou, o což se děvčata snažila. My se ale nemůžeme zbavit pocitu, že jsme zhlédly místy až parodické dílko, které se nám ne vždy spojovalo.

Co je pro vás důležité, aby si divák vzal z vaší choreografie?

Soubor: Aby se pobavil a užil si to s námi. Nechtěly jsme tvořit žádné těžké téma. V minulosti jsme tvořily třeba na téma Holocaustu a podobně, proto jsme chtěly něco odlehčeného, aby to hlavně lidi bavilo. Taky, aby to samozřejmě bavilo i nás.

Kdo přišel s prvotním nápadem na téma?

Soubor: Trenérka.

Jak dlouho spolu tančíte jako soubor?

Soubor: Hodně dlouho, ale tahle skupina funguje poslední tři roky.

Byla barevná paleta kostýmů zvolena schválně?

Soubor: Ano. To byla inspirace obrazy.

Jak vás napadlo spojení kubismu a barokní hudby?

Terka: Protože ten orfismus byl inspirovaný hudbou, v podstatě kreslili hudbu. Řekly jsme si, že tu hudbu ztvárníme, protože se nám líbila.

Jak jste při tvorbě postupovaly?

Jozefína: Začaly jsme improvizací, dělaly jsme různé linky i krychle, různé tvary. Přecházení a posouvání tvarů.

Jolča, Nikča a Maruška

NA ZAČÁTKU I NA KONCI

Sobotní přehlídkový večer zakončila choreografie od souboru ZUŠ Klapkova Praha. Samotný začátek je poměrně netradiční. Trio dívek vstupuje na divadelní prkna již během slov pronášených při moderaci. Světla zhasínají, hudba začíná, pohyb tanečnic se ale nemění. Stále postupují vpřed za světlem. Strnulé pohyby na jeviště přivádí další a další postavy. Vnímáme opatrnost, pevnost a plynulost. Dynamika se proměňuje ve chvíli, kdy tanečníci do svého pohybu zapojují švihy paží a hlavy. Tím rozptylují prach, který celý prostor zahaluje do ponuré mlhy. Výjev působí dojmem postupně se rozpadajících těl a pomíjivosti. I přes zamlžený obraz vynikají detaily kostýmů, které předtím splývaly s horizontem jeviště. Tím choreografie získává jiný rozměr. Jednotlivci se mění v pulzující hmotu, která se stále přibližuje klidným a měkkým pohybem. Ze způsobu vyjádření vyvstává jediná myšlenka - tok času je i přes všechny naše snahy nezastavitelný a neodvratně plyne. Nejsilnějším okamžikem choreografie je samotný závěr, kdy ze skupiny odpadá neživá tělesná schránka a v dálce se objevuje duše jediná narušující ono plynutí času.

Markét, Nikča a Jolča

NEKONEČNÝ POHYB
PROFI PODÍVANÁ
PLYNUTÍ
ROZPAD
NAPĚTÍ

Co je pro vás důležité, aby si divák z choreografie vzal?

Tereza: Pocit nějaké nevyhnutelnosti, že to člověk nemůže rychle změnit. Kolikrát to nemůže ovlivnit a zastavit.

Kdo přišel s prvotním nápadem na téma?

skupina: S pomalostí asi paní učitelka.

lektorka: Ze začátku se jednalo o experiment s pomalým pohybem. Nakonec jsme si to nechali. Bylo to fascinující.

Proč právě pudr? Má pro vás nějakou symboliku?

Bětko: Myslím si, že je jako prach, co se usazuje v průběhu dějin.

Tonda: My jsme původně chtěli použít prach, ale ten nefungoval tak dobře. A tak jsme nakonec přišli s nápadem dětského pudru, to nám fungovalo nejlépe. Zanechává stopu.

Fotografie choreografií: Tomáš Bartoň

ROZHOVOR DVOU NAD VIDĚNÝM

Před pár lety jsme byli společně ve vztahu pedagog/student a nyní se setkáváme na stejné pozici pedagog/taneční umělec a hlavně jako divák obou přehlídkových večerů. Co zůstává, je náš generační rozdíl. Berte to s odstupem, stejně jako jsme se my snažili s diváckým odstupem vést dialog o tom, co jsme viděli a jak jsme oba večery vnímali. Nehodnotíme, diskutujeme a ptáme se jeden druhého i sami sebe. Otázkami otevíráme další otázky a rozhodli jsme se je s vámi sdílet, protože nám přijdou nosné a někdy ne zcela zodpovězené. Nejde o celistvý rozhovor, ale o výňatky z něj.

PRVNÍ VEČER

Já bych začala tím, o čem jsi mluvil na konci našeho rozhovoru v prvním díle Víru. A to bylo téma tvůrčího souznění, choreografa a tanečníka.

Zažila jsi něco takového?

Já jsem to tam vnímala pouze v jedné choreografii. Dokázala jsem si připustit, že to bylo "jejich" a přišlo mi to generačně aktuální. Zároveň mě mrzelo, když jsem pro změnu u jiných choreografií tušila, co přijde dál. Co na to říkáš ty?

Myslíš to souznění? Mně spíš teď hned napadá další otázka, a to zda jsem se jako divák do některých z děl ponořil. A to se mi bohužel první večer nestalo kromě pár momentů, kdy mě uhranula silná hudební předloha, bytostná soustředěnost a bytí interpreta na jevišti nebo úvodní scéna ve své interpretační autenticitě.

A co si myslíš o té dnešní tvorbě?

No to jsem se chtěl zeptat já tebe, co si o tom myslíš, ale dobře, byla jsi první.

Každopádně to byl překvapivý večer, kdy mi dochází konkrétní tvůrčí úskalí. Tuším absenci inspirace, nepocítil jsem z jeviště vášeň a celkově na mě většina děl působila ploše až neoriginálně.

Na tom se shodneme. Nebyla jsem si jako divák jistá, že v tématech choreografií byl zřetelný a vytěžený záměr.

Taky si myslím, že mnoho choreografií bylo technicky náročných a nepřesvědčilo mě, že jsou tanečníci připraveni. Působili až moc křehce a zranitelně, na to že jsou na jevišti.

...a pak mi myšlenky akorát utíkají někam jinam. Někdy mám pocit, že se trochu stydím za to, na co se dívám. Ráda bych, aby to dílo se mnou komunikovalo. Jakkoliv, ale komunikovalo.

Souhlasím. Ještě k té tvorbě obecně bych řekl, jestli ta dnešní doba nám nezpůsobuje příliš velký tlak a nárok neustále něco tvořit. Pak se nedostává inspirace, zdrojů a tvůrci jsou jaksi nepolíbeni.

Očekávání na tvorbu tady samozřejmě jsou, ale nevěřím tomu, že dochází inspirace. Ta je podle mě

bezdná, jen se to někdy nepotká s tím očekáváním tvůrců. Každopádně je jiné se dívat na představení, kde je divákovi inspirace nečitelná. Jak vlastně teď vnímáš choreografie, když se na ně díváš bez závazku následného rozboru?

Vnímám to s jinou koncentrací, jaksi volněji a opravdu by mě zajímalo, co dneska večer běží porotě v hlavě, protože my o tom nemluvíme s nadšením.

Takže jsi rád, že tu jsi jenom jako divák?

Samozřejmě, méně zodpovědnosti, více radosti. A jak vnímáš složení poroty ty?

Je to tradiční složení poroty, které známe, i když jsou tam zkušené profesionálové. Stejně bych ocenila větší pestrost, a tím myslím profesní. Jaký pohled by na ta díla měl vedle tanečních tvůrců třeba básník, skladatel nebo malíř? Myslím, že tam není plně využitý potenciál rozmanitější zpětné vazby.

A děti by tam měly být! To mě teď napadá, chtěl bych znát i dětský pohled na to, co jsme viděli.

DRUHÝ VEČER

Dneska budeme asi kratší, že? Já bych začal a hned mě napadá, že téměř vše, co bylo včera řečeno, bychom dneska asi nepodepsali. Jaký máš z dneška zážitek?

Dneska jsem viděla celistvá díla, která mi přinesla umělecký zážitek, ale u některých jsem vnímala i lehkou míru infantilnosti.

Já jsem moc rád, že dnešek pro mě byl výrazně poetickým večerem, který mě povznesl. Rozumím tomu, co říkáš, a já bych spíš použil slovo patos. Ještěže to tak dnes skončilo. Možná nás to uklidní, že jde tvorba nadějným směrem.

Já jsem dneska zažila vtažení, aniž bych se o to musela jako divák snažit, za což jsem moc ráda. Vnímala jsem večer hodně obrazotvorně a minimalisticky.

Všiml jsem si výrazné výtvarné stopy a ta pro mě byla poutavá. Vytvářela mi celistvější dojem z večera.

Pro mě byla mimo scénografii i kvalitnější hudební dramaturgie, což tak včera nebylo, až na výjimky.

Co jsme si tedy řekli? Možná jsme čekali, že přes věkový rozdíl a někdy rozdílný umělecký pohled bude naše debata více konfrontační. I tak jsme se shodli, že se u některých témat neshodneme. Přestože byly momenty, kdy tomu přehlídka nenasvědčovala, věříme, že tvorbu čekají dobré vyhlídky a my tak budeme moct vést debaty dál i v širším kolektivu.

Adéla Garabíková a Honza Malík

TANČEME S RADOSTÍ, TANCUJME S RADOSTŮU. Z TOHO FESTIVALU MÁM AJ TAKÝTO POCIT

Silvia Orfánusová je absolventka Soukromé taneční konzervatoře v Liptovskom hrádku, studentka pedagogiky moderního a současného tance na HAMU v Praze. V současné době působí jako tanečnice v muzikálech hudebního divadla Karlín a divadla Hybernia.

V rámci letošní přehlídky probíhal seminář Orfánusové a dalších dvou lektorů od pátku do neděle.

NA SEMINÁŘ VLEZU POUZE V RYTMU JAZZU

Je sobotní odpoledne, odbila druhá hodina a seminář Silvie Orfánusové právě začíná. Když jsem sem přišla, byla jsem docela unavená. Není se čemu divit, první den přehlídky už je za námi a nabitý program nám nedovoluje dlouhé prodlevy na odpočinek. Záhy po tom, co se uvítáme, se snažíme svá ztuhlá těla probudit a přimět k pohybu. Ne jen tak k ledajakému pohybu, konkrétně k tanci v rytmu jazzu. *Niektorí sa vôbec nestretli s jazzovým tancom.* A možná proto jsou naše první krůčky zjevně nejisté, nabízí se říct až neohrabané a spíše se snažíme neupadnout a být alespoň přijatelně v rytmu. Smích, ale i značná dávka soustředěnosti se rozpíná po celém tanečním sále. „Napni tu nohu až do palce, pořádně, narovnej se,“ ozývá se ze všech stran. Zúčastnění se snaží do svých těl vpustit jistou míru uvolněnosti, ale zároveň preciznosti v nově objevených pohybových variacích. Právě preciznost provedení je klíčová pro to, aby naše pokusy vypadaly alespoň trochu tak, jak mají. *Ja som možno mala tendenciu prestrelovať to, robiť náročné kombinácie a ony ma trošku zmiernovali, že vážne stačí ísť na to jednoducho - od základov. Aj to vie potrápiť hlavu aj telo.* A tak se necháváme vést, snažíme se více či méně zdařile napodobit kroky lektorky a probouzíme v sobě dosud neobjevené taneční figury. Celý seminář je podpořen živým hudebním doprovodem v podobě rytmických bubnů a tamburín, které probouzí naše impulzivní pohyby. Zkoušíme i práci v páru, kdy si pomáháme, vzájemně se vedeme a zároveň se alespoň trochu skrze tanec poznáváme. *Vekový rozdiel*

tam nie je taký veľký, ale je rozdiel v technike, možno aj v záujme a v tom akú atmosféru nastolím na začiatku hodiny. Postupně se dostáváme k vrcholu semináře, kterým se stává variace složená z pohybů, které jsme pečlivě celou hodinu trénovali. *Som rada, že tá záverečná variácia zaujala každú skupinu.* Nejprve bedlivě sledujeme lektorku a obdivujeme lehkost, se kterou nám taneční výstup představuje. V našich očích je však znatelné i jisté zděšení v podobě uvědomění si faktu, že zanedlouho přijde řada na nás. A tak se postupně už trochu v časovém presu prodíráme jednotlivými úseky variace. Teď už by se dalo říct, že jsme jazzem políbeni, a tak nám pohyby do těla vchází už o něco lépe. *Momentálne učím väčšinou iba malé deti a zrazu prísť k niekomu, kto je mi vekovo mne viac blízky, je skvelé. Oni mi rozumejú, čo od nich chcem, rýchlo to dokážu na seba aplikovať a aj so záujmom. Takže za to som moc rada. Je to pre mňa veľká skúsenosť.* Čas utíká jako voda a my teprve jen nahlédli do světa jazzového tance. I když jsem na začátku byla trochu unavená seminář byl velice energický, takže jsem našla druhý dech a probrala jsem se. Bylo to skvělé, vůbec jsem nečekala, že to bude takové dynamické, energické a že se toho za tak krátký čas tolik naučíme. Společně se základními tanečními kroky si tak odnášíme dobrou náladu, chuť do tance a snad se ještě někdy potkáme a doladíme tu závěrečnou společnou variaci!

Evička

Patrik Čermák je absolvent konzervatoře Taneční centrum Praha a HAMU. Spolupracoval s řadou významných českých souborů jako Balet Jihočeského divadla, Pražský komorní balet, Lenka Vagnerová & company či Laterna Magika. V současné době je aktivním členem souboru Dekkadancers. Zároveň se věnuje pedagogice současného tance - workshopům i pravidelným lekcím. V rámci festivalu Tanec, Tanec... vedl Patrik seminář, ve kterém se zaměřoval na floorwork. Rukama mu prošlo přes deset souborů. Dojmy ze semináře byly velmi kladné „*Bavilo mě, jak jsme se zahřívali. Nejdřív jsme byli jako zvířata, a potom už*

jsme pracovali na vazbě, která byla více plynulá.” Patrikovo předešlé studium pedagogiky současného a moderního tance na HAMU se pozitivně otisklo i na vedení tohoto workshopu. Jak říká jedna z účastnic „*Hezky to vysvětloval a nehodil nás do toho. Měli jsme na všechno svůj čas a mohli jsme se zeptat, jestli všechno chápeme. Byl hrozně fajn a měl dobrou energii.*” Další otázky byly směřovány přímo na samotného lektora.

V porovnání s vedením vašich workshopů v pražském studiu Contemporary, jak se vám učí tady na přehlídce? Učí se mi tady dobře a nevidím v tom vlastně takový rozdíl. Naopak já v Contemporary učím začátečníky a mírně pokročilé, kteří se mnou potom pokračují případně dál. Výhodou tady je, že jste jako tanečníci připraveni někým jiným. Mám tedy práci snazší o to, že už chytáte materiál a pracuje se s vámi dobře.

Za tři dny vám projde pod rukama jedenáct souborů. Některé z nich jste již viděl v pohybu na jevišti, pomáhá vám tato zkušenost během vašeho workshopu? Jak se připravujete na takovou rozmanitou skupinu lidí?

Když jsem v pátek viděl představení, tak jsem tušil, že jsou tady schopní tanečníci a mají už základ. Když jsem připravoval koncept mé lekce, tak jsem přesně nevěděl, jaká bude jejich úroveň, i když jsem počítal s tím, že bude různorodá.

Koncipoval jsem to tak, že někdo může být v technice floorworku trošičku zběhlejší a někdo se s tím naopak nemusel nikdy potkat. Takže vždy projdu základy a následně uzpůsobuji lekci podle toho, jaká se mi sejde skupina.

V rámci vašeho semináře je přítomný i korepetitor. Seminári to tak přináší nejen jinou atmosféru, ale i plynulost, se kterou floorwork často pracuje. Je to něco, co vyžadujete?

Tohle je velká devíza festivalu. Nejenom, že zařídili lektory, ale zařídili i korepetitory, to není samozřejmostí. Pro lektora je to velká pomoc při práci, protože není třeba hledat konkrétní skladby v tempu, které potřebujeme a nemusíme běhat neustále k aparatuře. Ztrácí se tím kontakt se skupinou a korepetitor dokáže podpořit flow skupiny.

V tomto roce jste byl nominován na Cenu Thálie, otevírá tato zkušenost nové profesní možnosti?

Je to pro mě velká čest, že někdo ocenil mou práci. Vážím si toho, ale zároveň nevnímám, že by se něco změnilo.

V jakých projektech vás nyní mohou účastníci tohoto festivalu vidět?

V současné době působím primárně se souborem Dekkadancers, se kterými připravujeme nové představení 'and' v choreografii Jiřího Pokorného, které má premiéru příští týden. Na Jatkách 78 pak hrajeme představení *Tramvaj do stanice Touha* a v Rudolfinu představení *Racek*. Účinkuji i na Nové scéně v představení *Valérie a týden divů*.

Lukáš Bobalík pochází ze Slovenska a je absolventem Taneční konzervatoře Evy Jaczovej v Bratislavě a Katedry taneční tvorby VŠMU. Ve své tvorbě se především zaměřuje na koordinaci těla s využíváním rovnováhy. Tanec je směřován na práci se zemí, ve snaze rozvíjet vnitřní vertikály. Po semináři jsme měli možnost zeptat se na jeho zkušenosti, postřehy a pocity.

Co Vás přivedlo k tomuto stylu tance. Ovlivnil Vás někdo nebo něco?

Vysoká škola múzických umění, kde som pracoval na bakalárskej práci cez techniku improvizácie, ma veľmi ovplyvnila. Rozvíjal som škálu dynamických kvalít pohybu. Ďalej som v rámci diplomovej práce rozvíjal viacero tréningových praxí z technickej stránky, hlavne v rámci fixného materiálu v tanečných variáciách. Vo svojej práci prepájam tvorivé skúmanie, uvedomovacie cvičenia, somatické cvičenia a technické kombinácie, ktoré sú rozvíjané napríklad v improvizácii.

V rámci tejto diplomovej práce som sa zaoberal dynamickou rovnováhou. V rámci dynamickej rovnováhy hovoríme o tom, že samotné postavenie tela nie je statický jav, ale je to permanentné odolávanie gravitácii. Každý krok je neustály pád s podchycením. V rámci tejto témy som riešil pády, princípy pádov, ich spomaľovanie a zrýchľovanie, čo vytváralo originálnu kvalitu pohybu. Snažil som sa o predlžovanie procesu padania.

Vedení seminářů pro vás tedy není novinka?

V podstate nie. Novinkou však je, že v Jablonci som prvýkrát. Pri každej seminárnej skupine to trochu mením, čo to robí pre mňa tiež o niečo živším. Zároveň niektorá skupina zvládne viac, ale pritom dbám na to, aby tréning plynul rámcovo. Môj seminár je veľmi zameraný na výkon. Dnes sme s jednou skupinou išli trochu uvoľnenejšie, keďže som pocítil potrebu na to ja, aj oni.

Moc se mi líbilo, že jste využil živou hudbu. Máte s živou hudbou už zkušenost?

Áno, mám s tým skúsenosť. Živú hudbu som mal prvýkrát na tréningu asi osem rokov dozadu na vysokej škole na klasickom tanci, graham technike a podobne. Jakub Nitsche bol veľmi citlivý, a to ma podporovalo v podstate.

Líbila se vám práce takhle s živou hudbou?

Áno. Čo sa týka živej hudby, to bolo skvelé. Možno by som ešte skúsil kludne aj viacero nástrojov, čo to prinesie. Pracujem s dynamickou škálou, a tak som zistil, že niektoré nástroje vedia veľmi pekne zafungovať s pohybom a dokážu ho podporiť. Myslím si, že je to veľmi podporné vo výučbe.

Děláte semináře i někde v zahraničí?

Nie. Myslím si, že tento workshop je môj druhý v zahraničí. Väčšinou som v Bratislave cez program Danceana, ktorý sa snaží zlepšovať kvalitu výučby tanca. To je jeden z mojich pravidelných workshopov. Učím aj na základnej umeleckej škole a na vysokej škole, takže nemám čas na pravidelné open classy.

Líbí se vám tady? Baví vás takový výjezd?

Áno. Baví ma každá interakcia a celkovo ten proces. Páči sa mi, ako je to všetko prepojené a ako má mládež podmienky podobné profesionálnemu divadlu. Je to dôležité pre kultiváciu mladých tanečníkov – sú aj v roli diváka, vidia, čo sa deje v iných regiónoch a čo robia iní lektori. Je to taký cyklus, ktorý sa pre mňa pekne uzatvára. V rámci edukácie je to pre mňa veľmi funkčný model, ktorý je aj udržateľný. Tanečníci majú čas si choreografiu vytancovať a ísť tým pádom hlbšie. Na Slovensku príde veľmi dobrá skupina, ktorá za rok predstaví až šesťdesiat choreografií. Je to veľmi orientované na produkt, zatiaľ čo tu je to viac orientované na proces.

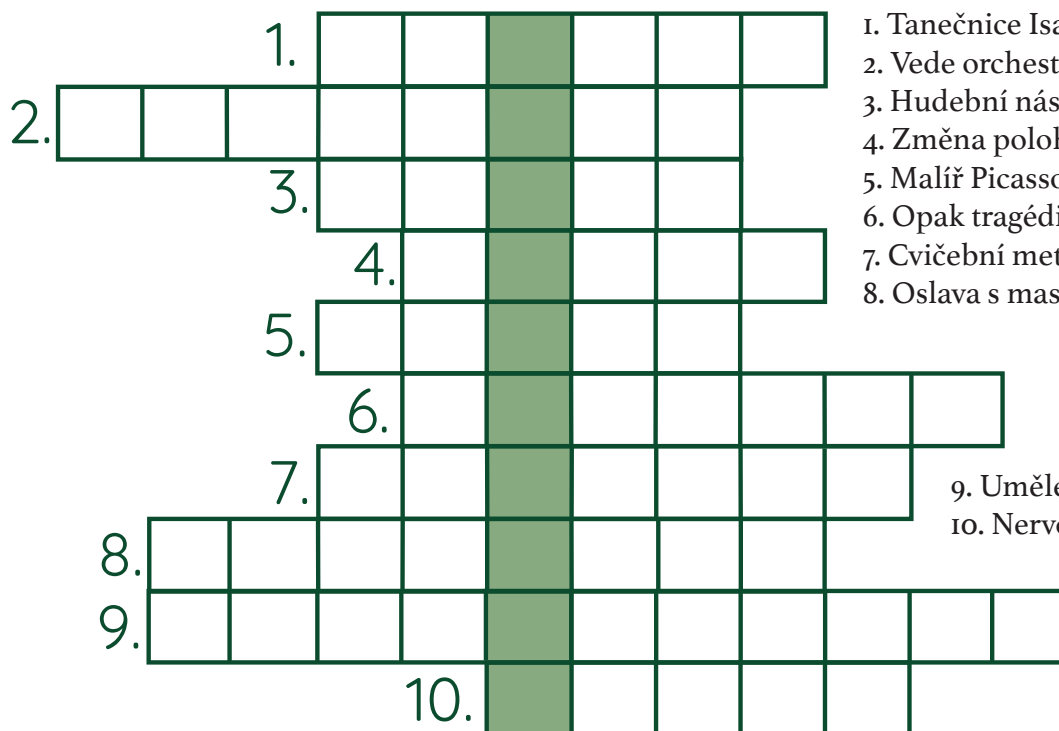
Marina, Angelina a Matylda

Fotografie ze seminářů: Ivo Mičkal

VÍROVKA NA POKRAČOVÁNÍ

TANEC JE PÍSNÍ TĚLA AŽ, UŽ JE TO RADOST...

1. Tanečnice Isadora
2. Vede orchestr nebo sbor
3. Hudební nástroj, na který se hraje úderem
4. Změna polohy těla
5. Malíř Picasso
6. Opak tragédie
7. Cvičební metoda zaměřená na zpevnění těla
8. Oslava s maskami a tancem

9. Umělecké vystoupení na jevišti
10. Nervozita před představením

HLAS TANCE

Divadlem zní zvonění a poslední diváci si hledají volná místa. Opona je stále dole, ale zpoza ní k nám doléhá zvuk podpatků. Nepřichází k nám nikdo jiný než Petra Endlerová, moderátorka a stálice na jabloneckých přehlídkách, náš hlas tance. My ji ale neřekneme jinak než Markétky mamka. Z tajných zdrojů se k nám doneslo, že se na letošní přehlídku velmi pečlivě připravovala a nenechala nic náhodě. Je to možná také proto, že nám tento rok nemusela zachraňovat krk se psaním Tanečního víru. Za pomoc v minulých ročnících jí tisíckrát děkujeme a doufáme, že nám v příštích letech podá opět pomocnou ruku, ať už v podobě úvodníku do prvního Víru, nebo neutuchající motivace a podpory ve chvílích bezradnosti.

PODĚKOVÁNÍ

Nezbytnou součást třetího a zároveň posledního čísla zpravodaje tvoří poděkování. Ta nejdůležitější patří bezpochyby všem organizátorům, bez kterých by se přehlídka nemohla uskutečnit. Důležitost všech, kteří nejsou na první pohled vidět, by neměla být opomíjena. Proto děkujeme osvětlovačům a zvukařům, jejichž nervy jsou často silnější než záře všech reflektorů.

Obrovské díky patří i panu Mičkalovi, který zvěční každý moment přehlídky.

Dále vděčíme Janu Malíkovi, Kamile Růtové a Zoře Breczkové za příspěvky v podobě úvodu do jednotlivých čísel zpravodaje. Děkujeme za krásná, obohacující a svěží slova.

Děkujeme také Tomáši Bartoňovi, Bohumíru Rellichovi, Blance Rejholdové, Anežce Harvilkové, Zuzaně Pobříslové, souboru ze ZUŠ Lounských a Tereze Herynkové. Každá pomocná ruka dobrá a my si jí moc vážíme. Děkujeme srdci i plicím celé přehlídky paní R, která pro jednoduše dýchá. A za celý její „nejmilovanější“ soubor srdečné díky.

Také bychom rády poděkovaly všem souborům, jejichž zásluhou celá přehlídka opravdu víří a díky kterým můžeme zpravodaj plnit nezapomenutelnými tanečními zážitky.

A na závěr děkujeme za vstřícnost a pochopení chyb, které se ve zpravodaji tu a tam vyskytnou.

Těšíme se na vás příští rok!

